

Koncepció az MTA matematikai és természettudományi választott elnökségi tagjaként folytatandó munkáról

– Kiss L. László –

A Magyar Tudományos Akadémia turbulens időszakon ment keresztül, ami után kiemelkedően fontos, hogy a 2020-as tisztújító közgyűlés optimális személyi döntéseket hozzon. Az előttünk álló kihívások természetét és a várható hatásokat jelenleg még becsülni is nehéz, ezért az MTA új vezetésének mindenképp határozott, gyorsan reagáló és tiszta értékrenden alapuló szakmai irányító testületként kell fellépnie.

Az MTA választott vezetői mellett az Elnökség, illetve az operatív működést irányító Vezetői Kollégium szerepe egyértelműen a **testületi tudás** megjelenítése. A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvény, az MTA Alapszabály és Ügyrend együttesen definiálják azt a keretet, tematikát és eljárásrendet, amelyek kijelölik a választott elnökségi tagok várható szerepét és hatáskörét. A matematikát és természettudományokat reprezentáló akadémikus elnökségi tagként széles szakmai közösséget kell képviselnem, ami hatalmas feladat. Úgy gondolom, hogy a szükséges inter- és multidiszciplináris gondolkodást, illetve a *"mindenhez egy kicsit"* értés képességének megszerzését jelenlegi pozícióim közül több is támogatja. A Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont (CSFK) főigazgatójaként a csillagászat, asztrofizika, geokémia, geológia, geofizika, geodézia, földrajz és környezeti tudományok művelőit vezetem, szoros együttműködésben a diszciplináris autonómiákat reprezentáló intézetigazgatókkal. A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) Testületében 2018 tavasza óta az MTA által nominált tagként a természettudományokat képviselem, amit tükröznek a MAB belső struktúráiban betöltött funkcióim (a Természettudományi Bizottság elnöke, az Egyetemi Tanári Kollégium és a Doktori Akkreditációs Kollégium tagja). A MAB-ban betöltött szerepkörömben konkrét feladatom a teljes természettudományos spektrum lefedése, az egyetemi tanári pályázatok és szakindítási anyagok értékelése, a doktori iskolák akkreditációjának felügyelete. Hiszem, hogy az elmúlt évek tapasztalataival aktív és hasznos tagja lehetek az MTA Elnökségének.

Az MTA 2019-ben elfogadott küldetésnyilatkozata, illetve a hozzá kapcsolódó feladatok és javaslatok véleményem szerint igen jól megfogalmazzák a teljes köztestületi potenciálra építő akadémiai célokat. A 2019. december 2-i rendkívüli közgyűlés hét pontba foglalt háttéranyaga (*"Tények, feladatok és javaslatok a Magyar Tudományos Akadémia küldetésével kapcsolatban"*) olyan jövőképet vázol fel, amelyben a magyar tudományosság képviselői és intézményei a **nemzet fejlődéséért dolgoznak**, széles körű **társadalmi ismertséggel és elismertséggel**. A 2020-23 közötti akadémiai periódus egyik legfontosabb feladata a küldetésnyilatkozatból következő gyakorlati lépések pontos kidolgozása, a tudományos és tudományszervezési stratégia felépítése, majd részletes cselekvési terv megalkotása, következetes végrehajtása, a folyamatba beépített visszajelzések rendszeres figyelembevételével. Ehhez a szükséges hozzájárulásomat kész vagyok felajánlani az Akadémiának, ezért megválasztásom esetén igény szerint csökkenteni fogom hazai civil szervezeti és egyéb szakmai tevékenységeimet.

Médiában sokat szereplő tudományos kutatóként, illetve a csillagaszat.hu csillagászati hírportált 15 éve vezető főszerkesztőként értem és érzem a tudománynépszerűsítés fontosságát és kihívásait. A Magyar Tudományos Akadémia küldetése is kiemelten foglalkozik a tudományos kutatások eredményeinek közvetítésével a társadalom számára, így ezen a területen szerzett tapasztalataim, illetve elért eredményeim jól beazonosítható hozzáadott

értéket jelenthetnek az MTA Elnökségében. Alapvetően hiszek abban, hogy bármely tudományterület eredményeit lehetséges **érthető, népszerű**, akár **szórakoztató** formában is megjeleníteni a társadalmi kommunikáció csatornáin, ugyanakkor a különböző diszciplínák esetében erősen változó közérdeklődés hatásait nem triviális kezelni. Ezen a területen (is) fel kell nőni a jelenkor digitális világának kihívásaihoz, amibe szeretnék értékelhető mennyiségű kreatív energiát fektetni, látható hatásokkal az akadémiai periódus végéig.

Végezetül fontosnak tartom azt is megjegyezni, hogy volt MTA kutatóközpont jelenlegi vezetőjeként kritikusnak érzem, hogy minél sokszínűbben legyen jelen az egykori intézethálózat az új akadémiai vezetésben is. Elnökségi tagként szeretném elősegíteni a hatékonyabb információáramlást a korábban az MTA-hoz tartozó intézetekkel és kutatóközpontokkal kapcsolatos nyitott kérdések kapcsán, a különböző szereplők közötti konstruktív eszmecserék támogatásával pedig az Akadémia érdekeit szem előtt tartva hozzá kívánok járulni a középtávon is megnyugvást eredményező állapot megtalálásához. Ehhez természetesen az MTA választott vezetői fogják kijelölni az irányt, ugyanakkor a matematikai és természettudományi egyedi értékek és érdekek artikulációját vállalom, amennyiben erre megkapom a Közgyűlés felhatalmazását.

Budapest - Sopron, 2020. január 23.

Kiss L. László
Széchenyi-díjas csillagász
az MTA rendes tagja